

УДК 338.2

РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Н.Г. ЦАРУК,

викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»,
м. Ніжин, Україна

Л.В. СТРИГУН,

студентка відділення з підготовки молодших спеціалістів ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна,

О. Д. ПАНЧЕНКО,

студентка відділення з підготовки молодших спеціалістів ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна

У статті висвітлено теоретичні і методичні положення визначення сутності інвестицій та оцінки ефективності інвестиційних проектів, дослідженню особливостей державного регулювання інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: *інвестиції, інвестиційні ризики, джерела інвестування, інвестиційна діяльність, інвестиційна політика.*

Ринковий розвиток сільського господарства в значній мірі залежить від інвестиційного забезпечення. Вкладення і повернення інвестицій на підприємствах галузі, як правило, формує ефективність господарювання, вирішує питання конкурентоспроможності виробництва на зовнішньому і

внутрішньому ринках. Разом с тим, створення нових і модернізація основних засобів підприємств через інвестування, пов'язано з ризиками їх здійснення. На це впливають: економічна ситуація, нестабільність умов інвестування і використання прибутку, коливання ринкової кон'юнктури, цін, валютних курсів, невизначеність природно-кліматичних умов сільського господарства. Тому, здійснюючи інвестиції, підприємства повинні розробляти організаційно-економічний механізм реалізації того чи іншого проекту, визначати сценарії, які набувають дії при змінах виробничої ситуації.

Обов'язковою умовою забезпечення економічного зростання є здійснення державою виваженої інвестиційної політики в сільськогосподарському виробництві. В умовах досягнення відносної фінансової стабільності активізація інвестиційної діяльності має спрямовуватися на забезпечення прогресивних зрушень в економіці сільськогосподарських підприємств, оновлення їх виробничої бази, формування конкурентоспроможних сільськогосподарських структур, вирішення питань зайнятості сільського населення.

Отже, дослідження питань пов'язаних з формуванням організаційно-економічних механізмів інвестування на рівні сільськогосподарських підприємств в умовах їх ринкового розвитку та входження в світову організацію торгівлі набувають особливої ваги.

На сьогодні не може не турбувати практична відсутність зваженої інвестиційної політики, спрямованої на активне стимулювання розвитку сільськогосподарського виробництва на рівні підприємств: не достатньо чітко визначені методи конкретного заохочення інвестиційних потоків в сільськогосподарські підприємства, в тому числі залучення реального капіталу іноземних підприємств у фермерські та селянські господарства; не створено ефективних організаційно-правових і пільгових умов для розвитку лізингових операцій на рівні підприємств, досить мляво формуються умови для переливу вітчизняного капіталу з невиробничої та банківської сфер у сферу сільськогосподарського виробництва через систему довгострокового кредитування та іпотеки.

Метою статті є дослідження розвитку інвестиційного процесу в сільському господарстві України на рівні підприємств.

Залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій у сільськогосподарські підприємства є необхідною передумовою для вирішення наступних проблем: оновлення основних виробничих фондів; впровадження нових технологій; розвиток інноваційних розробок у галузях селекції і насінництва; придбання нової високопродуктивної техніки; розширення виробництва екологічної продукції; розвиток нових видів виробництва сільськогосподарської продукції та її первинної переробки.

Провідна роль в організації інвестиційної діяльності в Україні при становленні та розвитку ринкового механізму господарювання належить державі. Узагальнюючи результати дослідження щодо ролі держави у

інвестиційному процесі можна стверджувати, що метою державної інвестиційної політики є створення матеріально-технічної бази та на її основі конкурентного середовища, реалізація програм структурної перебудови економіки України з урахуванням пріоритетних напрямів, спрямування інвестицій у пріоритетні галузі та програми. У цілому реалізація державної інвестиційної політики реалізується через прийняття та виконання Законів, Постанов та інших регуляторних актів. На сьогодні в Україні інвестиційний процес регулюють понад 100 законів та інших нормативних актів.

Існує певний зв'язок між динамікою інвестицій та результатами господарювання. Обсяги інвестицій безпосередньо залежать від частки валового внутрішнього продукту, що використовується на нагромадження. Аналіз впливу інвестиційного процесу на економічний стан сільськогосподарських підприємств України показав, що можна виділити три основні етапи його розвитку: перший етап (1991-1996 рр.) – спад інвестиційної активності, скорочення капіталовкладень у підприємства галузі, обсяг сільськогосподарського виробництва скоротився на 50,9%; другий етап (1997 – 2000 рр.) – стабілізація та пошлявлення інвестиційної діяльності у формах лізингу та надання підприємствам товарного кредиту, в цей період спостерігається призупинення спаду виробництва на межі 20 – 21 млрд. грн.; третій етап (з 2001 р.) – зростання вкладення інвестиційних засобів у сільськогосподарські підприємства, загальний обсяг сільськогосподарської продукції зріс на 19,9%.

Визначено, що для налагодження системи ефективного інвестування в сільському господарстві, необхідно: по-перше, розробити науково обґрунтовану концепцію інвестування сільського господарства, яка б визначала мету інвестиційної діяльності, основні напрями, форми та джерела інвестування в сільському господарстві, очікувані результати від реалізації інвестиційних програм; по-друге, за кожним напрямом інвестування визначити перелік заходів направлених на впровадження інвестиційної діяльності та механізми їх реалізації; по-третє, розробити систему оцінювання інвестиційних проектів виходячи з критеріїв фінансової, економічної, соціальної та екологічної їх ефективності.

У світовій практиці існує механізм створення корпоративного пенсійного фонду для підприємств сільськогосподарської галузі. Тут пенсійні фонди займають друге місце серед фінансових посередників та є значним джерелом довгострокових інвестицій для реального і інноваційного секторів економіки.

Такий фонд має декілька переваг: по-перше, роботодавець може встановити прогресивну шкалу згідно трудової участі працівника, його стажу роботи на даному підприємстві; по-друге, юридичні особи – учасники фонду отримують додаткові пільги з оподаткування прибутку; по-третє, у підприємства засновника корпоративного фонду з'являється реальна можливість самоінвестування; і нарешті, для фізичних осіб вигода полягає в

отриманні додаткових гарантій матеріального забезпечення після виходу на пенсію, що забезпечить гідний рівень життя.

Ось чому, створення корпоративних пенсійних фондів на крупних агропромислових підприємствах для накопичення власних інвестиційних ресурсів та зменшення залежності сільськогосподарських підприємств від іноземного капіталу є одним з найбільш перспективних напрямів реалізації інвестиційної політики держави.

Отже, за результатами дослідження проблем розвитку інвестиційної діяльності та оцінки її ефективності у сільськогосподарському виробництві можна зробити наступні висновки:

– стан інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України знаходиться на низькому рівні;

– однією з головних причин кризи виробництва й інвестиційного процесу в сільському господарстві, є послаблення ролі держави в регулюванні виробничих економічних відносин й, перш за все, паритетності міжгалузевого товарообміну;

– визначена результативність інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств.

Сам інвестиційний процес розглядається як довгострокове вкладення коштів в цілях створення нових і модернізації діючих сільськогосподарських підприємств, інвестор, в свою чергу, прагне отримати швидкий дохід з мінімальним ризиком. В свою чергу бар'єри і ризики для інвестицій, як і раніше, залишаються високими. Потрібно підвищити рівень захисту інвестора, покращити політичний та економічний стан в державі, що сприятиме поліпшенню інвестиційної діяльності.

Література

1. Абрамович І.А., Сутність і стан інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки// Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво.,2006. – №4.–С.7-10.

2. Абрамович І.В., Шляхи та заходи залучення іноземних інвестицій у сільське господарство України//Держава та регіони. Серія:Економіка і підприємництво.,2006. – № 6.– С. 7-9.– Бібліогр.: 4 назв.

3. Гаврилук О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України // Фінанси України. – 2008. – №3. – С. 79-93.

4. Гайдуцький П. Інвестиції – фундамент економічного зростання // Урядовий кур'єр. – 2007. – 19 липня. – 7с.

5. Захарін С.В., Удосконалення інвестиційної та інноваційної сфер діяльності в аграрному секторі економіки України//Проблеми науки,2006. – № 1.– С. 38-43. – Библиогр.: 10 назв.

6. Плеханов Д.О., Передумови створення ефективною державною інвестиційної політики в сільському господарстві//Держава та регіони. Серія: Державне управління,2006. – № 3.– С. 137-140. – Бібліогр.: 3 назв.

7. Руденко С. Інвестиції в українському сільському господарстві: проблеми й перспективи // Новини агротехніки – 2007. – № 3. – С. 27-28.

Развитие инвестиционной деятельности сельскохозяйственных предприятий

Царук Н.Г., Стригун Л.В., Панченко О.Д.

В статье отражены теоретические и методические положения определения сущности инвестиций и оценки эффективности инвестиционных проектов, исследованию особенностей государственной регуляции инвестиционной деятельности сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: *инвестиции, инвестиционные риски, источники инвестирования, инвестиционная деятельность, инвестиционная политика.*

Development of investment activity of agricultural enterprises

Tsaruk N.G., Strygun L.V., Panchenko O.D.

The article is devoted to illumination of theoretical and methodical positions of decision of essence of investments and estimation of efficiency of investment projects. To research of features of the state adjusting of investment activity of agricultural enterprises

Keywords: *investments, investment risks, sources of investing, investment activity, investment policy.*